

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра гісторыі беларускай літаратуры

ЮРКОЙЦЬ Дзмітрый Алегавіч

**ІДЭЙНА-СВЕТАПОГЛЯДНАЯ ЭВАЛЮЦЫЯ ТВОРЧАСЦІ
ПАЭТАЎ ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ
(НА МАТЭРЫЯЛЕ ТВОРАЎ В. ТАЎЛАЯ, А. ІВЕРСА, С. КРЫЎЦА)**

Анатацыя да магістарскай дысертацыі
спецыяльнасць 1-21 80 10 «Літаратуразнаўства»

Навуковы кіраўнік
Гедзімін Ларыса Анатольеўна,
кандыдат філалагічных навук,
дацэнт

Мінск, 2023

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Ключавыя словы: ПАЭЗІЯ ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ, ЗАХОДНЕБЕЛАРУСКІЯ ПАЭТЫЧНЫЯ «ГЕНЕРАЦЫІ», ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС, СВЕТАПОГЛЯД, «ГІСТАРЫЧНАЯ РУХОМАСЦЬ» МАСТАЦКАГА ТВОРА, ТВОРЧАЯ ЭВАЛЮЦЫЯ, ПЕРЫЯДЫЧНЫЯ ВЫДАННІ ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ, ЛІТАРАТУРНЫЯ ЎПЛЫВЫ, ЛІРЫЧНЫ ГЕРОЙ, ГУМАНІСТЫЧНЫ ПАФАС, ПЕЙЗАЖ, ІДЭЙНА-СВЕТАПОГЛЯДНЫЯ ЎСТАНОЎКІ.

Мэта даследавання: раскрыццё спецыфікі ідэйна-светапогляднай эвалюцыі творчасці В. Таўлая, А. Іверса, С. Крыўца.

Для дасягнення мэты былі пастаўлены наступныя **задачы**:

1. Вызначыць асаблівасці асвятлення паэзіі Заходняй Беларусі ў існуючых навуковых працах.
2. Раскрыць паняцці «светапогляду» і «гістарычнай рухомасці мастацкага твора».
3. Разгледзець асаблівасці беларускага літаратурнага працэсу 20–30-х гг.
4. Абгрунтаваць шляхам тэксталагічнага аналізу выбар перыядычных выданняў для цытацыі.
5. Выявіць агульнае і адрознае ў трансфармацыі светапоглядных устаноў аўтараў праз прызму іх творчасці.

Аб’ектам даследавання з’яўляецца давераснёўская творчасць В. Таўлая, А. Іверса; творчасць С. Крыўца.

Прадмет даследавання – спецыфіка ідэйна-светапогляднай эвалюцыі творчасці В. Таўлая, А. Іверса, С. Крыўца.

Навуковая навізна даследавання. Выяўлены і даследаваны матэрыял, які не вывучаўся раней (біяграфічныя звесткі, псеўданімы, творы С. Крыўца), праведзены тэксталагічны аналіз розных варыянтаў твораў, у храналагічным парадку разгледжаны публікацыі вершаў у перыядычных выданнях (па магчымасці) з мэтай выяўлення этапаў трансфармацыі светапоглядных арыенціраў, выражаных у творчасці, што дазваляе забяспечыць сістэмнасць і навукова-гістарычную аб’ектыўнасць у асвятленні заходнебеларускага літаратурнага працэсу.

Структура магістарскай дысертацыі. Магістарская дысертацыя складаецца з уводзінаў, трох раздзелаў, заключэння і спіса выкарыстаных крыніц, які ўключае 155 найменняў. Агульны аб’ём магістарскай дысертацыі – 115 старонак тэксту.

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Ключевые слова: ПОЭЗИЯ ЗАПАДНОЙ БЕЛАРУСИ, ЗАПАДНОБЕЛОРУССКИЕ ПОЭТИЧЕСКИЕ «ГЕНЕРАЦИИ», ЛИТЕРАТУРНЫЙ ПРОЦЕСС, МИРОВОЗЗРЕНИЕ, «ИСТОРИЧЕСКАЯ ПОДВИЖНОСТЬ» ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ, ТВОРЧЕСКАЯ ЭВОЛЮЦИЯ, ПЕРИОДИЧЕСКИЕ ИЗДАНИЯ ЗАПАДНОЙ БЕЛАРУСИ, ЛИТЕРАТУРНЫЕ ВЛИЯНИЯ, ЛИРИЧЕСКИЙ ГЕРОЙ, ГУМАНИСТИЧЕСКИЙ ПАФОС, ПЕЙЗАЖ, ИДЕЙНО-МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКИЕ УСТАНОВКИ.

Цель исследования: раскрытие специфики идейно-мировоззренческой эволюции творчества В. Тавлая, А. Иверса, С. Кривца.

Для достижения цели были поставлены следующие **задачи**:

1. Определить особенности освещения поэзии Западной Беларуси в существующих научных работах;
2. Раскрыть понятия «мировоззрение» и «историческая подвижность художественного произведения»;
3. Рассмотреть особенности белорусского литературного процесса 20–30-х гг.
4. Обосновать посредством текстового анализа выбор периодических изданий для цитирования;
5. Выявить общее и отличительное в трансформации мировоззренческих установок авторов через призму их творчества.

Объектом исследования является творчество В. Тавлая, А. Иверса (до 1939 г.); творчество С. Кривца.

Предмет исследования – специфика идейно-мировоззренческой эволюции творчества В. Тавлая, А. Иверса, С. Кривца.

Научная новизна исследования. Выявлен и исследован ранее не изученный материал (биографические сведения, псевдонимы, произведения С. Кривца), проведен текстологический анализ различных вариантов произведений, рассмотрены публикации стихотворений в периодических изданиях в хронологическом порядке (по возможности) с целью выявления этапов трансформации мировоззренческих ориентиров в творчестве, что позволяет обеспечить системность и научно-историческую объективность в освещении западнобелорусского литературного процесса.

Структура магистерской диссертации. Магистерская диссертация состоит из введения, трех глав, заключения и списка использованных источников, который включает 155 наименований. Общий объем магистерской диссертации составляет 115 страниц текста.

GENERAL OVERVIEW OF THE WORK

Key words: WESTERN BELARUSIAN POETRY, WESTERN BELARUSIAN POETIC «GENERATIONS», LITERARY PROCESS, WORLD VIEW, «HISTORICAL MOBILITY» OF AN ARTWORK, CREATIVE EVOLUTION, WESTERN BELARUS PERIODICALS, LITERARY INFLUENCES, LYRICAL HERO, HUMANISTIC PAPHOS, LANDSCAPE, IDEAL AND WORLDVIEW.

The **purpose** of the study: to reveal the specifics of the ideological and worldview evolution of the work of V. Tavlay, A. Ivers, S. Krivets.

To achieve this goal, the following **tasks** were formulated:

1. To determine the features of the coverage of the poetry of Western Belarus in existing scientific works;
2. To reveal the concepts of «worldview» and «historical movement» of an artwork;
3. To consider the features of the Belarusian literary process in the 20–30s.
4. To substantiate through text analysis the choice of periodicals for citation;
5. To identify the common and distinctive features in the transformation of the authors' worldviews through the prism of their work.

The **object** of the study is the work of V. Tavlay, A. Ivers (until 1939); the work of S. Krivets.

The **subject** of the research is the specificity of the ideological and worldview evolution of the creative work of V. Tavlay, A. Ivers, S. Krivets.

Scientific novelty of the research. Previously unexplored material (biographical information, pseudonyms, works by S. Krivets) was identified and studied, a textual analysis of various versions of works was carried out, publications of poems in periodicals in chronological order (if possible) were examined in order to identify the stages of transformation of worldview landmarks in creativity, which allows to ensure consistency and scientific and historical objectivity in the coverage of the Western Belarusian literary process.

The structure of the master's thesis. The master's thesis consists of an introduction, three chapters, a conclusion and a bibliography, including 155 positions. The total volume of the master's thesis is 115 pages.